S.V. Apte, English-Sanskrit Dictionary -- 3rd ed. Pune 1920

sive p.' कृत्यः (all being names of terminations).

Parti(y)coloured, *a. See* under **Party.**

Particular, *a.* विशिष्ट, सविशेष, विशेषक, अव-परि-च्छेदक, विशेष in comp. **2** व्यक्त, विभिन्न, विविक्त, उद्दिष्ट, पृथगात्मक, अमुक in comp. **3** अव्यापक, असाधारण (की *f.*); विशिष्ट, not General q. v. **4** असाधारण (णी *f.*), असामान्य, लोकोत्तर, अप्राकृत (ती *f.*). **5** विलक्षण, अपूर्व. **6** सूक्ष्म, सूक्ष्मदृष्टि, सूक्ष्मदर्शिन्; 'at a p. time' विशिष्टसमये, समयविशेषे; 'a p. rule' विशेषविधिः; 'he is very p. about his dress' वेषक्रियायां सोऽतीव सूक्ष्मदृष्टिः. **-*s.*** विशेषः, अव-परि-च्छेदः; 'give p.s of the man' तस्य नरस्य विशेषं ब्रूहि; 'he told all the p.s of the battle' युद्धं स विस्तरेण अवर्णयत्, अखिलं युद्धवृत्तांतं अकथयत्; 'in p.' विशेषतः, विशेषेण. **-ity,** *s.* विशेषनिर्देशः कथनं, एकैकशःनिर्देशः. **2** असामान्यता, अव्यापकत्वं. **3** पार्थक्यं, भिन्नता, व्यक्ति *f.*, विशिष्टता. **4** विवरणं, विस्तरः. **-ly,** *adv.* विशेषतः, सविशेषं, प्रधानतः. **2** विस्तरेण, सविस्तरं, सूक्ष्मतया, अतिसूक्ष्मं. **3** पृथक्, अवयवशः, एकैकशः. **-Particularize,** *v. t.* विशिष् 7 P, एकैकशः निर्दिश् 6 P or अभि-धा 3 U, सविशेषं वर्ण् 10 or कथ् 10, व्यवच्छिद् 7 P. **-ation,** *s.* विशेषवर्णनं-ना, विशेष-निर्देशः-कथनं, व्यवच्छेदः. **-ed,** *a.* विशेषित, एकैकशः निर्दिष्ट, व्यवच्छिन्न.

Partridge, *s.* तित्तिरः-रिः, चकोरः-रकः.

Parturient, *a.* आसन्नप्रसवा, प्रसवप्रसववेदना. **-Parturition,** *s.* प्रसवः, जननं, जन्मन् *n.*, उत्पत्ति *f.*

Party, *s.* पक्षः; 'one's own p.' स्व-आत्म-पक्षः; 'of one's p.' स्वपक्षावलंबिन्, स्वपक्षपातिन्; 'of the opposite p.' वि-प्रति-पक्षः. **2** संसर्गः, सपक्षाणां गणः-संघः, कृतसंसर्गा जनाः, शाखा, पक्षः. **3** गणः, समूहः, दलं, संघः, वृंदं, मंडलं, गुल्मः-ल्मं, पंक्ति *f.* **4** अर्थिन् *m.*, प्रत्यर्थी, वादी, प्रतिवादी. **5** सभा, समाजः, पंक्तिः, गणः; 'dinner (convivial) p.' सग्धि *f.*, सह-सं-भोजनं; सपीति *f.*, तुल्यपानं (drinking p.). **6** विशिष्टजनः, व्यक्ति *f.*, विवक्षितपुरुषः. **7** संबंधिन् *m.*, अनुषंगी, भागी, अंशी, सहकारी, सहायः; 'a p. to a plot' कूटसहायः. **-*a.*** पाक्षिक(की *f.*), पक्ष in comp. by (*s.*); 'p.-coloured' चित्रविचित्र, नानावर्ण-रंग, विचित्र; 'p.-man' पक्षपातिन् *m.* पाक्षिकः; 'p.-spirit' पक्षपातः; *See* **Partiality;** 'p.-wall' भित्ति *f.*, संधिः; कुड्यं. **-Partisan,** *s.* पक्षपाती, पक्षावलंबी, पक्ष्यः, एकपक्षः, सपक्षः, सहोत्थायी, अनु-,संगी, पार्श्व(र्श्वि)कः, पक्षधरः. **-ship,** *s.* पक्षपातः-ग्रहणं-अवलंबनं.

Parvenu, *s. See* **Upstart.**

Pasquinade, *s.* निंदात्मको लेखः, उपहासलेखः.

Pass, *v. t.* अति-व्यति-इ 2 P, अतिक्रम् 1 U, 4 P; 'they two p. ed each other' परस्परमतीत्य-उल्लंघ्य-तौ निर्गतौ; तॄ 1 P, सं-उत्-निः-°, उत्-,लंघ् 1 A, 10, पारं गम् 1 P, अतिगम्; 'p.ed his examination' परीक्षापारं गतः, परीक्षामुत्ततार. **2** (Time) गम् c. (गमयति), नी 1 P, अति-वह् c., क्षै c. (क्षपयति), या c. (यापयति); 'he with difficulty p. ed eight years' तेनाष्टौ परिगमिताः समाः कथंचित् (R. VIII. 92); 'p. ing (staying for) three nights' तिस्रो वसतीरुषित्वा (R. VII. 33). **3** सं-,चर्-ल् c., संक्रम् c. **4** निष्पद् c., व्यव-स्था c. (स्थापयति), सिध् c. (साधयति); सं-अनु-मन् 4 A, परिग्रह् 9 P (bill &c.); 'p. sentence' निर्णयं दा 3 U, दंडं आदिश् 6 P; 'this p. es conception' विचारविषयातिक्रांतमेतत्, धियः पथि न वर्तते. **-*v. i.*** गम्, इ-या- 2 P, चल्-चर् 1 P, प्र-,सृ 1 P, अति-व्यति-इ, अतिक्रम्; 'let it p. now' तिष्ठतु तदधुना, यातु, किमनेन. **2** प्र-चल्-र्, प्रचलित-*a.* भू 1 P, प्र-सृ, प्रचलीभू. **3** सिध् 4 P, निष्पन्नी-सिद्धीभू, अनु-सं-मन् pass.; परिग्रह् pass. **4** उप-,संक्रम्,संचर्. **5** संवृत् 1 A, समा-पद् 4 A, सं-,भू, आ-पत् 1 P, घट् 1 A; *See* **Happen, Occur. -away,** अति-व्यति-इ, गम्, या, अतिक्रम्, अतिवृत्. **2** प्र-,नश् 4 P, प्र-वि-ली 4 A, तिरोभू, क्षि pass., क्षर् 1 P. **-by,** अतिक्रम्, अति-इ, अतिचर्, उल्लंघ्. **2** उपेक्ष् 1 A, न गण् 10, त्यज् 1 P, अपास् 4 U; *See* **Neglect. -for,** Ex. by denominatives; एरंडोपि द्रुमायते 'p. es for a tree'; मन्-गण्-pass.; 'he p.s for a learned man' पंडित इति मन्यते (जनैः). **-into,** निविश्-प्रविश् 6 P. **-off,** अप-इ, अप-या-गम्, विगम्. **-**(*v. t.*) वि-भू c., संदृश् c., आकल् 10; 'tried to p. the matter off with a joke' तं वृत्तांतं परिहासमिव गणयितुं-आकलयितुं-यैते; हृदयवल्लभोऽभिलिख्य कामदेवव्यपदेशेन सखीपुरतोऽपहृतः (Rat. 2) 'p. ed off the picture of her beloved upon her friend as that of Cupid.' **-on,** प्र-वृत्, प्र-या-गम्-सृ. **-over,** उपेक्ष्, उत्सृज् 6 P, त्यज्, न गण्, लंघ्, अति-इ-अतिक्रम्, अतिक्रम्य गम्, तॄ; *See* (*v.t.*); अंतरयति (D.), मध्यमांबावृत्तांतोंऽतरित आर्येण (U. 1) 'is p.ed over' &c.; oft. by स्था, आस् 2 A with तावत्; 'let us p. over this sad tale' तिष्ठतु-आस्तां-तावदयं

Institute of Indology & Tamil Studies Cologne University Germany 9/1/2007